

سوال

حاجی چه هنگام از احرام خارج می‌شود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

«اولاً: اعمال روز نحر [روز عید قربان] برای شخص مُفرد این است: رمی جمره‌ی عقبه، کوتاه کردن یا تراشیدن مو، طواف افاضه و سعی میان صفا و مروه اگر پس از طواف قدوم سعی نکرده است. در مورد شخص متمتع و قارن علاوه بر این موارد باید هدی (قربانی) خود را نیز ذبح کنند. شخص متمتع علاوه بر آن پس از طواف افاضه سعی را نیز انجام می‌دهد.

دوم: این اعمال بدین ترتیب انجام شود: رمی، سپس ذبح، سپس تراشیدن یا کوتاه کردن، سپس طواف و سعی. این ترتیب به تأسی از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - بهتر است، زیرا ایشان نخست رمی را انجام دادند سپس نحر (قربانی) نمودند، سپس سر خویش را تراشیدند، سپس عائشه - رضی الله عنه - ایشان را خوشبو کرد، سپس روانه‌ی کعبه شد. از ایشان درباره‌ی ترتیب این اعمال و اینکه کسی یکی را بر دیگری مقدم نماید سوال شد؛ ایشان فرمودند: **اشکالی ندارد، اشکالی ندارد.**

سوم: هر کس دو مورد از این کارها - به جز قربانی - را انجام دهد تحلل اول برایش حاصل شده؛ بنابراین همه‌ی کارها جز جماع برایش حلال می‌شود. و اگر هر سه کار را انجام دهد همه‌ی مواردی که در حال احرام بر وی حرام بود برایش حلال می‌شود حتی جماع. و احادیث در این باره بیشتر از مواردی است که گفتیم.

و بالله التوفیق و صلی الله علی نبینا محمد وآله وصحبه وسلم»

اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء

شیخ عبدالعزیز بن عبدالله بن باز، شیخ عبدالله بن غدیان.

فتاوی اللجنة الدائمة (۱۱ / ۳۴۹)